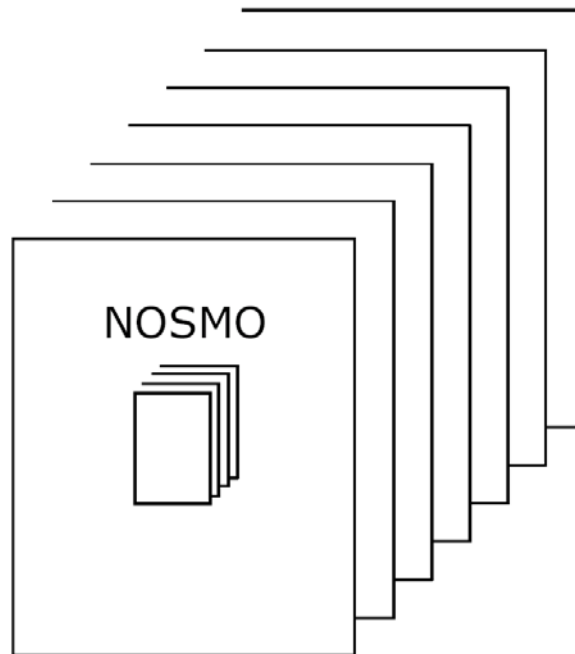

**Nederlandse Organisatie voor
Sociaal-Wetenschappelijk Methodologisch Onderzoek
Nosmo.nl**

**1 maart 2013
13.00-18.00 uur**

NOSMO Studiemiddag: De Methodologie van Praktijkonderzoek

LOCATIE

Universiteit voor Humanistiek

***Kromme Nieuwegracht 29
Utrecht***

PROGRAMMA

<i>Tijd</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Ruimte</i>
12.30	Registratie en ontvangst	Hal en Kantine
	PLENAIR	ZAAL 1.40
13.00	Opening Cor van Dijkum, voorzitter nosmo	
13.05	Praktijkgericht onderzoek: divers en complex Inleiding: Piet Verschuren, Radboud Universiteit Nijmegen Referent: Louis Tavecchio, Universiteit van Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam	
14.15	Een nieuw tijdschrift: Methodological Review of Applied Research Introductie: Hans Landsheer, Chief Editor	
14.30	Theepauze	Kantine
15.00	Complexiteit in organisaties & Praktijkonderzoek Inleiding: Harry Kunneman, Universiteit voor Humanistiek Ondervrager: Gerty Lensvelt-Mulders, Universiteit voor Humanistiek	
16.00	<i>Pauze</i>	
16.10	PARALLEL SESSIES	
	HOE ONDERZOEK JE MAATSCHAPPELIJKE COMPLEXITEIT? Organisatie: Dorien DeTombe & Cor van Dijkum Onderzoeksgroepen: Methodologie van complexe maatschappelijke problemen & Simulatie <i>Inleidingen:</i> Praktijkanalyse gebaseerd op theorie en methodologie Dorien DeTombe, International Research Society on Methodology of Societal Complexity Onderzoeken en simuleren van complexiteit Cor van Dijkum, Senior Onderzoeker Universiteit Utrecht	ZAAL 1.23
	ROUTINE OUTCOME MONITORING IN DE PSYCHIATRISCHE PRAKTIJK Discussieleider: Hans Landsheer, Universiteit Utrecht, Dep. Methodenleer & Statistiek FSW Routine outcome monitoring: achtergrond, ervaringen en nieuwe ontwikkelingen Marc Noom, hoofdonderzoeker de Viersprong, Bergen op Zoom Ervaringen met ROM bij jongeren met een psychosekwaetsbaarheid Tom van Wel, onderzoeker/therapeut ABC - Altrecht, Utrecht. Routine Outcome Monitoring (ROM) vanuit methodologisch perspectief Hans Landsheer, onderzoeker Universiteit Utrecht, Dep. Methodenleer & Statistiek ROM als interventie. Omdat geen cliënt hetzelfde is Bea Tiemens, Senior wetenschappelijk medewerker bij Pro Persona Centre for Education and Science (ProCES), Renkum	ZAAL 1.32=1.33

ABSTRACTS PLENAIR

Praktijkgericht onderzoek: divers en complex

Inleiding: Piet Verschuren, Radboud Universiteit Nijmegen

Veel wetenschappers en mensen in de praktijk denken dat praktijkgericht onderzoek vergelijkbaar is met theoriegericht onderzoek. Anderen denken dat het een gemakkelijke variant is van theoriegericht onderzoek, en dat er daarom in methodologisch opzicht niets nieuws onder de zon is. Weer anderen zien wel verschillen, maar menen desondanks dat in hoofdzaak op de gevestigde methodologie kan worden teruggevallen, algemeen en doorwrochten als deze is. In deze voordracht wordt betoogd dat, vergeleken met het mainstream theoriegericht onderzoek, het praktijkgericht onderzoek in hoge mate divers en complex is. Het gevolg is dat heel andere en veel meer eisen moeten worden gesteld aan het onderzoek en de onderzoeker.

Referent: Louis Tavecchio, Universiteit van Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam

Complexiteit in organisaties & Praktijkonderzoek Inleiding:

Harry Kunneman, Universiteit voor Humanistiek

In mijn bijdrage aan deze Nosmo studiemiddag wil ik in drie stappen het belang verhelderen van kritisch complexiteitsdenken voor praktijkonderzoek in (en voor) organisaties. Om te beginnen wil ik het belangrijke onderscheid verhelderen tussen het dominante paradigma in de complexiteitstheorie en het kritische complexiteitsdenken. Vervolgens wil ik de hoofdlijnen schetsen van het conceptuele instrumentarium dat Mario Giampietro heeft ontwikkeld voor praktisch gericht onderzoek van complexe processen, met bijzondere aandacht voor het verbinden van descriptieve en normatieve kwaliteit. Tenslotte wil ik het voorafgaande concretiseren aan de hand van het praktijkonderzoek bij de politie waarop Jan Nap in 2012 aan de UvH gepromoveerd is: Vragen naar goed politiewerk. Een proeve van normatieve professionalisering, i.h.b. het methodologische slothoofdstuk.

Ondervrager: Gerty Lensvelt-Mulders, Universiteit voor Humanistiek

ABSTRACTS PARALLEL

HOE ONDERZOEK JE MAATSCHAPPELIJKE COMPLEXITEIT?

Organisatie : Dorien DeTombe & Cor van Dijkum Onderzoeksgroepen: Methodologie van complexe maatschappelijke problemen & Simulatie

Praktijkanalyse gebaseerd op theorie en methodologie

Dorien DeTombe, International Research Society on Methodology of Societal Complexity

Het onderzoeken van maatschappelijke complexiteit, de complexiteit van de problemen die dagelijks gepubliceerd worden in kwaliteitskranten, zoals bijvoorbeeld de krediet crisis, heeft een op wetenschapstheoretische basis gebaseerde methodologie nodig. Deze methodologie is te vinden in het vakgebied methodologie van complexe maatschappelijke problemen. De daaruit voortkomende methodologie voor de praktijk is de Compram methodologie ontwikkeld door DeTombe (1994). Deze methodologie schrijft voor dat een probleem in model gebracht kan worden door een groep van experts met kennis van verschillende aspecten van het maatschappelijke probleem. Dit model, het zeven--lagen model, maakt gebruik van een systeem dynamisch simulatie model om de onderlinge verbanden tussen de verschijnselen te kunnen weergeven en om in staat te zijn de gewenste veranderingen uit te proberen in een scenario. Er zijn echter nogal wat kanttekeningen te maken bij het gebruik van de systeem dynamisch simulatie modellen voor scenario's. Kritiek van uit verschillende wetenschapsgebieden zoals systeem theorie, chaos theorie en de theorie van complexe maatschappelijke problemen zal worden besproken.

Onderzoeken en simuleren van complexiteit

Cor van Dijkum, Senior Onderzoeker Universiteit Utrecht

Dat onze maatschappelijke problemen een complex karakter hebben kan men inmiddels dagelijks in de krant lezen. De vraag dient zich echter steeds meer aan wat daarmee wordt bedoeld. Zeker: er zijn vele actoren betrokken bij die problemen, men kan een reeks van factoren aanwijzen die te maken hebben met die problemen die onderling op een ingewikkelde manier samenhangen, er zijn diverse causale verbanden aan te wijzen en er kunnen verschillende waarden en normen meespelen bij de interpretatie van die problemen. Maar is daarmee de situatie behalve dat het ingewikkeld in elkaar zit dan ook een complexe situatie ? Teruggaande naar een aantal bronnen van het begrip complexiteit wordt besproken wat een complexe situatie is, hoe dat systeem dynamisch is te beschrijven en hoe je het dientengevolge zou moeten onderzoeken. Aan de hand van een praktijkonderzoek naar de communicatie tussen huisarts en patient wordt aangegeven tot welke verrassende resultaten zo'n onderzoek kan leiden.

ROUTINE OUTCOME MONITORING IN DE PSYCHIATRISCHE PRAKTIJK

Discussieleider: Hans Landsheer, Universiteit Utrecht, Dep. Methodologie en Statistiek FSW

Routine outcome monitoring: achtergrond, ervaringen en nieuwe ontwikkelingen.

Marc Noom, hoofdonderzoeker de Viersprong, Bergen op Zoom

Deze presentatie begint met een korte inleiding over de uitgangspunten van ROM. Welke doelen dient ROM? Vervolgens worden ervaringen besproken met de inzet van ROM-gegevens voor onderzoek, praktijk en beleid. Ten slotte wordt kort stil gestaan bij nieuwe ontwikkelingen op het gebied van onderzoek op basis van ROM.

Ervaringen met ROM bij jongeren met een psychosekwetsbaarheid

Tom van Wel, onderzoeker/therapeut ABC - Altrecht, Utrecht.

Op ABC, een gespecialiseerde afdeling van Altrecht voor jongeren met een psychosekwetsbaarheid, werkt bijna 10 jaar met de ROM. De aanvankelijke ambities van de ROM waren tweeledig: [1] ondersteunen van de individuele behandeling en [2] evalueren van het functioneren van de afdeling en van de behaalde behandelresultaten. ABC heeft hier veel in geïnvesteerd. Wij zijn inmiddels erg enthousiast over ROM en tegelijkertijd ernstig in ROM teleurgesteld. Wij lichten ons enthousiasme en onze teleurstelling toe. Ons leerpunt is: het blijkt onmogelijk om twee goden tegelijk te dienen.

Routine Outcome Monitoring (ROM) vanuit methodologisch perspectief

Hans Landsheer, onderzoeker Universiteit Utrecht, Dep. Methodenleer & Statistiek

ROM kan uiteenlopende doelstellingen dienen en bij de verschillende doelstellingen kunnen verschillende validiteitseisen geformuleerd worden. Naast interne validiteit, externe validiteit instrumentvaliditeit/instrumentbetrouwbaarheid, wordt het begrip lokale validiteit geïntroduceerd. Verschillende instrumenten worden besproken. Daarnaast wordt gepleit voor het gebruik van observaties. Een en ander wordt geïllustreerd aan de hand van concrete, recente ervaringen met ROM studies.

ROM als interventie. Omdat geen cliënt hetzelfde is

Bea Tiemens, Senior wetenschappelijk medewerker bij Pro Persona Centre for Education and Science (ProCES), Renkum

Op basis van het behandelproces worden, in de vorm van een onderzoeksagenda, de vragen over ROM gepresenteerd die om een antwoord vragen. Daarnaast wordt bij de verschillende vragen besproken wat er al bekend is, zoals over de effectieve bestanddelen van feedback.

PLATTEGROND UNIVERSITEIT VOOR HUMANISTIEK

BEGANE GROND

1e verdieping

